

altid ville have saavel det videnskabelige Stof som deres egen Opfattelse og Fremstilling deraf paa rede Haand og ved den idelige Dvælelse i at examinere maa pnaa stor Dygtighed dertil. Men Formaalet for disse Prøver maa dog fornøftigvis sættes noget høiere. Det maa være: at undersøge, om Kandidaten har foretaget et alvorligt og grundigt Studium af sin Videnskab, hvad enten han udelukkende har søgt og fundet Veiledning i de holdte Forelæsninger eller i Litteraturen eller andesteds, og om han gjennem sit Studium, foruden den for hans Bestemmelse fornødne Kundskab, tillige har erhvervet sig en Mandsmodenhed, der gjør ham vel flittet til at indtræde i Stats tjenesten. Naar Universitetslærerne selv afholde Prøven, synes det uundgaeligt, at Mange, hvis Evner ere jævne, og hvis Eyst og Mod til Selvstudium ikke er stærkt, under deres Forberedelse komme til at forverle det urette og det rette, det lavere og det høiere Formaal, saa at de ikke studere frit og selvstændigt, men kun bestræbe sig for saavidt muligt at lære de opskrevne Forelæsninger udenad, hvorved de kunne sikke sig et godt eller dog taaleligt Udfald af Examen, men hvorved det aandelige Udbytte, de skulde have af deres Forberedelse, for en stor Del gaar tabt. — Hertil kommer, at, da Universitetslærerne hverken kunne eller skulle indskrænke Stoffet for deres Forelæsninger netop til det MaaL, de ville kræve ved Examen, men, for nogenlunde at fyldestgjøre sig selv og Videnskabens Krav, maa medtage Enkeltheder, som ligge ude over hin Grændse, saa maa Uvissheden om, hvad der vil blive forlangt ved Examen og hvad ikke, uvilkaarlig forøge Omfanget og Længden af Studentens Forberedelse, idet han, af Frygt for at udelade for Meget, medtager for Meget, medens han dertilmod, naar han skal prøves af Andre end sine Lærere, selv maa skjønne om, hvad det er nødvendigt at vide og hvad ikke. Paa den anden Side vil Universitetslæreren, saalænge han skal afholde Examen, naturligen søge at lempe baade Valget af sit Stof og sin Fremstilling af dette mere efter Hensynet til Examen og dens Forbringer, end hans egen Eyst og hans egne Forsætninger ofte opfordre ham til, og Docenten

mister saaledes, saalænge han tillige skal være Examinator, Noget af den Frihed, der er Videnskabens Livsluft. — Det kan heller ikke lades ude af Betragtning, at Nødvendigheden af, at et Fakultet har et vist Antal Lærere for at kunne beskrive den trættende og tidsspildende Embeds prøve, maa lede til at besætte enhver Professorplads, som bliver ledig, hvad enten man har en Mand, der kan udfylde den, eller ikke. Men det er aabenbart bedre at lade en Lærers plads ved Universitetet staa tom endog i længere Tid end at ansætte en Docent, hvis Tankegang og Foredrag lider af Uklarhed; thi Studenten maa hellere i dette eller hiint enkelte Fag være henvist til Litteraturens Hjælpemidler alene, end han af Hensyn til Examen maa tvinges til at benytte en middelmaadig Lærers Veiledning, der ikke giver ham noget virkeligt Udbytte. Efter dette hyppigere, saa er det uundgaeligt, at det videnskabelige Liv ved Universitetet kommer til at lide derunder. — Fremdeles lader den Kjendsgjerning sig jo ikke negte, at Manuduktionsvæsenet er trivedes under den bestaaende Tilstand, og det i en Skikkelse, der ingenlunde har fremmet selvstændigt Studium. Dette kan vistnok ingensinde ganske undværes; men, naar Nogle have villet spaa, at det vil blive værre ved Indførelsen af Examenskommissioner, saa synes det dog langt rimeligere, at, naar der ved Embedsprøverne spørges mere om en selvstændig Tilægnelse og en forstandig Anvendelse af den erhvervede Kundskab end enten om en vis bestemt Opfattelse af Lærestoffet eller om Enkeltheder, som kun en stærk Gufommelse kan bevare, og naar Prøverne foretages, ikke af de samme Mænd i lange Rækker, men af Personer, der skifte med kortere eller længere Mellemrum, saa ville Manuduktørerne tage af baade i Tal og Betydning og tilbøds afløses af private Docenter, hvis Savn nu er meget føleligt, fordi deres Kreds er den naturlige Planteskole for Universitetslærere. — Endelig vilde det være høist ønskeligt, om det samme Forhold, der har bidraget saa mægtig til Videnskabelighedens Fremme i Tydskland gjennem den første Halvdel af dette Aarhundrede, nemlig et livligt Samkvem mellem Universiteterne, som drog Studenterne derhen, hvor de mest udmærkede Læ-